

Štev.: 400-34/2022-1

Datum: 19. 10. 2022

Republika Slovenija
eUprava
Država in družba
E-Demokracija

Zadeva: Zakon o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije – mnenje in pripombe Zavoda za ribištvo Slovenije

Spoštovani,

Zavod za ribištvo Slovenije (v nadaljevanju ZZRS) uvodoma ugotavlja, da smo pri pregledu spletnih virov ugotovili, da je Ministrstvo za infrastrukturo v javno razpravo posredovalo osnutek Zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (EVA 2022-2430-0081; v nadaljevanju ZUOVE). Predlog predpisa je bil dne 26. 9. 2022 objavljen na spletnem portalu e-demokracija na povezavi <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=14674>.

ZZRS po pregledu obravnavanega osnutka ZUOVE ugotavlja, da so v 20. členu navedene vsebine, ki se neposredno nanašajo tudi na področje ribištva in pristojnosti ZZRS. Ker ZZRS v postopku priprave vsebin obravnavanega ZUOVE ni sodeloval ali bil s strani pristojnega ministrstva povabljen k pripravi vsebin ali medresorskemu usklajevanju, v nadaljevanju podajamo mnenje v postopku javne obravnave osnutka ZUOVE.

Izhodišča

1. ZZRS je, kot določa Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006), mnenjedajalec v postopkih izdaje vodnih pravic ter v postopkih za gradnjo objektov, ki se izvajajo na vodnih zemljiščih po predpisih o graditvi objektov.
2. ZZRS je kot strokovna institucija in nosilec urejanja prostora po pooblastilu pristojnega ministrstva vključen v postopke sprejemanja planov, kjer se izvaja presoja vplivov na okolje.

3. Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006) v 1. odstavku 7. člena določa, da »Ribe v celinskih vodah so naravni vir pod posebnim varstvom države skladno s predpisi.«.
4. Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006) v 1. odstavku 19. člena določa, da mora biti vsak poseg v ribiški okoliš načrtovan in izveden na način, ki v največji mogoči meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti.
5. Pri pripravi vsebin 20. člena ZUOVE ni bila upoštevana sprejemljivost teh vsebin s stališča ribištva, varstva rib in njihovih habitatov.

V zvezi z vsebinami 20. člena osnutka ZUOVE:

ZZRS v obsegu svojih pristojnosti (19. člen *Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006)*) izdaja mnenja o vplivu posega na stanje rib v postopkih izdaje vodnih dovoljenj, ki jih po 125. členu *Zakona o vodah (ZV-1, Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002–ZGO-1, 2/2004–ZZdl-A, 41/2004–ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014, 56/2015 in 65/2020)* vodi Direkcija Republike Slovenije za vode.

19. člen *Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006)*, ki obravnava gradnje in druge posege na območju ribiškega okoliša, v 1. odstavku določa, da mora biti vsak poseg v ribiški okoliš načrtovan in izveden na način, ki v največji mogoči meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti. V 4. odstavku *ZSRib* je določeno, da ZZRS v sodelovanju z izvajalcem ribiškega upravljanja izda mnenje o vplivu posega na stanje rib v postopku izdaje vodne pravice po predpisih o vodah.

Vsebine obravnavanega osnutka ZUOVE neposredno posegajo tudi na področje sladkovodnega ribištva in predstavljajo tveganje za nastanek nepopravljivih negativnih vplivov na trajnostno rabo rib kot naravnega vira, na varstvo ogroženih ribjih vrst in njihovih združb in na uspešno ohranjanje in varovanje naravnih populacij rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti ter na habitate domorodnih vrst rib.

Glede na 19. člen osnutka ZUOVE, ki obravnava umeščanje sončnih elektrarn na vodna in priobalna zemljišča, bi bila dopustna postavitve sončnih elektrarn na vodnih telesih, in sicer na umetnih jezerih, nastalih zaradi odvzema ali izkoriščanja mineralnih surovin (jezera, nastalih zaradi pogrezanja pridobivalnega prostora premogovnika in ojezerene gramozne jame, kjer izkoriščanje mineralnih surovin več ne poteka), na vodnih zadrževalnikih, ki so nastali z zajezitvijo tekočih voda za potrebe hidroelektrarn (tj. akumulacijski bazeni hidroelektrarn) in namakanja ter na umetnih (grajenih) odvodnih in dovodnih kanalih, zgrajenih za potrebe proizvodnje električne energije v hidroelektrarnah. Prav tako bi bila dopustna postavitve sončnih elektrarn na grajeni obali vodnih teles (npr. na brežine akumulacijskih bazenov hidroelektrarn in nasipov, jezove) ali na samem vodnem telesu.

V 20. členu osnutka ZUOVE, ki se nanaša na evidentiranje posebne rabe vode, je navedeno, da »(1) Za postavitve in obratovanje naprave, ki proizvaja električno energijo z izrabo sončne energije na samem vodnem telesu iz točke a) drugega odstavka prejšnjega člena je potrebno evidentirati posebno rabo vode skladno s predpisi, ki urejajo vode, o posebni rabi vode na podlagi evidentiranja.

(2) Minister, pristojen za vode, dopolni predpis iz petega odstavka 108. člena ZV-1 na način, da kot vrsto evidentirane posebne rabe določi tudi proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije skladno s tem zakonom, pogoje ter podrobnejši način evidentiranja posebne rabe vode za ta namen.«

V obrazložitvi, ki sledi navedenemu 20. členu, je navedeno, da gre pri plavajočih sončnih elektrarnah (naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije na samem vodnem telesu; v nadaljevanju sončne elektrarne), skladno z določili 108. člena Zakona o vodah (ZV-1; Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20) za posebno rabo vode, ki presega meje splošne rabe. Za posebno rabo vode, ki presega meje splošne rabe, za rabo naplavin in podzemnih voda je treba v skladu z določili ZV-1 pridobiti vodno pravico na podlagi vodnega dovoljenja, koncesije oziroma posebno rabo vode evidentirati. V obrazložitvi je navedeno, da odločitev, da za posebno rabo vode za namen postavitve in obratovanja plavajočih sončnih elektrarn zadostuje evidentiranje, izhaja iz relativno majhnega vpliva, ki jih imajo tovrstne naprave na vodna telesa. Pri tem naj ne bi prihajalo do nikakršnega odvzema vode (količina vode v vodnem telesu se ne spreminja, kvečjemu se ohranja zaradi manjšega izhlapevanja), ne zmanjšuje se pretok, ne znižuje se gladina in voda se ne obremenjuje s kemikalijami.

Zavod za ribištvo Slovenije se z navedeno obrazložitvijo 20. člena osnutka ZUOVE ne strinja.

Dejstvo je, da je kot posebna raba vode, ki presega meje splošne rabe, prepoznana tudi raba vodnega javnega dobra za izvajanje športnih aktivnosti na stoječih vodah, kot je npr. smučanje in deskanje na vodi s pomočjo vlečnice ter raba vodnega javnega dobra za namen postavitve vstopno izstopnih mest za plovbo. Pri navedeni rabi vode gre za posebno rabo, za katero je potrebno pridobiti vodno pravico – izda se vodno dovoljenje za neposredno rabo vode za drugo rabo, ki presega splošno rabo. Izpostavljamo, da je tudi pri navedeni rabi (športne aktivnosti, smučanje, deskanje z uporabo vlečnice, pristanišča) vpliv naprav za rabo vode na vodna telesa relativno majhen, saj – enako, kot je v obrazložitvi 20. člena ZUOVE – naj ne bi prihajalo do nikakršnega odvzema vode, ne zmanjšuje se pretok, ne znižuje se gladina in voda se ne obremenjuje s kemikalijami. **Kljub relativno majhnemu vplivu tovrstne rabe vode je za obravnavano rabo vodnega javnega dobra potrebno pridobiti vodno dovoljenje.**

Menimo, da gre v primeru umeščanja plavajočih sončnih elektrarn na vodno površino in obalo vodnih zemljišč za povsem novo rabo vodnega javnega dobra, katere vplivi na okolje ter na ribe in njihove vodne habitate dejansko še niso znani oz. raziskani (domneva, da gre za relativno majhne vplive na vodno okolje, v osnutku ZUOVE ni podprta s kakršnokoli študijo, raziskavo, ipd.). Z vidika načela previdnosti je več kot ustrezno, da se za tovrstno posebno rabo vode, katere vplivi na vodno okolje, na ribe in habitate rib v Sloveniji še niso znani, pridobi vodno dovoljenje. Pri tem je treba upoštevati tudi, da bo najbrž interes umeščanja plavajočih sončnih elektrarn izražen za večje število le teh na več različnih vodnih telesih. V osnutku ZUOVE ni določeno, da je samo število posameznih elementov sončne elektrarne (št. panelov sončne elektrarne) dejavnik, na podlagi katerega se določa, ali gre za posebno rabo vode, katere vpliv je dejansko majhen (kot npr. v primeru umestitve petih solarnih panelov, ki predstavljajo sončno elektrarno, na vodno površino), ali gre za posebno rabo vode, katere vpliv je velik (kot npr. v primeru umestitve 1000 ali več solarnih panelov, ki predstavljajo sončno

elektrarno, na vodno površino). Pri opredelitvi do vplivov na okolje zaradi umeščanja sončnih elektrarn na vodno površino ali na obrežje vodnega telesa je potrebna kvantifikacija, zato posploševanje, da postavitve in obratovanje plavajočih sončnih elektrarn povzročata relativno majhen vpliv na okolje, ni sprejemljivo.

Dejstvo je, da se v Sloveniji nahaja več vodnih teles (akumulacije, MPVT, umetne ojezeritve), ki bi bila potencialno primerna za umeščanje plavajočih sončnih elektrarn. Pri tem je treba upoštevati, da gre za zelo raznolika vodna telesa, npr. velike akumulacije na rekah, kjer se izvaja obratovalni režim, akumulacije, namenjene varstvu pred poplavami, namakanju, ribogojstvu, itd. Na območju večine stoječih vodnih teles se v Sloveniji izvaja aktivno ribiško upravljanje; pristojni izvajalci plačujejo Republiki Sloveniji koncesnino za ribiško upravljanje.

V primeru, da bi bilo umeščanje plavajočih sončnih elektrarn zgolj evidentirana raba vode, izvajalci ribiškega upravljanja ne bi imeli nobene možnosti sodelovanja, hkrati pa zagotovo obstaja velika verjetnost, da bi imela obravnavana posebna raba vode bistvene vplive na izvajanje ribiškega upravljanja. Kot primer vpliva na ribištvo in ribiško upravljanje, ki se bo zagotovo pojavil, izpostavljam omejitev dostopa do vode tako za namen ribolova kot drugih nalog, ki se izvajajo v ribiškem upravljanju. V primeru omejenega dostopa do vode bi prišlo tudi do omejevanja ribolova, ki ribiškim družinam (koncesionarji) predstavlja bistven vir za zagotavljanje sredstev za gospodarjenje z ribolovnimi viri. 23. člen *Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006)* v 1. odstavku določa, da mora lastnik ali drug posestnik vodnega ali priobalnega zemljišča izvajalcu ribiškega upravljanja in ribiču dopustiti neškodljiv prehod čez svoje zemljišče in zadrževanje na njem zaradi izvajanja ribiškega upravljanja; iz navedenega je nedvoumno, da ima ribiško upravljanje poseben pomen, nenazadnje se tudi izvaja v javnem interesu.

V zvezi z umeščanjem plavajočih sončnih elektrarn na vodno površino izpostavljam tudi, da ni znano, kakšni so vplivi na vodni habitat, saj takšne naprave zagotovo zasenčijo vodno površino, vendar na popolnoma drugačen način kot vodno rastlinje. Posebej problematično je lahko tudi samo umeščanje objektov v vodno okolje (sidranje v dno, vpenjanje v brežino, ipd.) in na območje priobalnega pasu (odstranjevanje vodne in obvodne vegetacije); gre dejansko za posege, ki predstavljajo rabo prostora, za katero je treba pridobiti ustrezna dovoljenja. V primeru umeščanja plavajočih sončnih elektrarn na vodno površino lahko pride do popolne izgube večjih površin fitofilnih drstišč, to so drstišča ribjih vrst, ki ikre odlagajo na vodno rastlinje (emergentni, natantni in submerzni makrofiti). V skladu z določili 25. člena *Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib, Uradni list RS, št. 61/2006)* je prepovedano posegati oziroma vznemirjati ribe na drstiščih rib, med drstenjem in v varstvenih revirjih. Umeščanje navedenih naprav na območja drstišč ribjih vrst predstavlja velik neposreden vpliv na drstišča, saj je drstišče vodni prostor, ki zaradi posebnih hidromorfoloških lastnosti omogoča razmnoževanje posameznih ribjih vrst.

Ob upoštevanju navedenega, ter dejstva, da bo najverjetneje interes umeščanja plavajočih sončnih elektrarn na večjih površinah vodnih teles, lahko pričakujemo tudi bistvene negativne vplive takšne posebne rabe vode na ribe, njihove vodne habitate ter na širše okolje. V primeru pričakovanih posrednih ali neposrednih negativnih vplivov na okolje, katerega del so tudi ribe in njihovi habitati, je nujna presoja vplivov na okolje.

Predlagamo, da se osnutek ZUOVE popravi in dopolni na način, da bo za posebno rabo vode za umeščanje plavajočih sončnih elektrarn na vodno površino ali na območje priobalnega vodnega pasu nujno treba pridobiti vodno dovoljenje. Prosimo tudi, da nas obveščate o nadaljnjih postopkih sprejemanja obravnavanega zakona kot institucijo pristojno za področje sladkovodnega ribištva.

Prosimo, da podano mnenje in pripombe ZZRS ustrezno upoštevate.

Pripravila

mag. Maša Čarf, univ. dipl. biol.

Direktor:

Rado Javornik, univ. dipl. inž. kmet.

Rado Javornik

Poslati:

- E- Demokracija, na naslov <https://predlagam.vladi.si/>
- Ministrstvo za infrastrukturo, na gp.mzip@gov.si, v vednost po elektronski pošti,
- Ribiška zveza Slovenije, na info.rzs@ribiska-zveza.si, v vednost po elektronski pošti,
- Arhiv ZZRS, tu.